

Anònim solitari

Sílvia Ametller

Ja fa uns quants anys que vinc a netejar l'església i a guar-nir els altars. Abans m'ajudava una germana del mossèn i entre les dues ens repartíem la feina i així acabàvem abans, però fa mig any que es va morir i des d'aleshores me n'encarrego jo. Vaig començar de ben joveneta, quan l'oncle ajudava mossèn Feliu a preparar els cursets pre-matrimonials que es feien cada mes a la parròquia.

Recordo bé el dia que hi vaig arribar. La porta era oberta i a dins tot era a les fosques. Des de l'entrada m'arribà com una carícia l'olor de l'encens. Al fons es dibuixava en penombra la figura del mossèn a través dels ciris que l'il·luminaven mentre assajava una partita de Bach. La llum, tèrbola i intermitent, s'arrapava amb timidesa sobre la pell encesa de mossèn Feliu, com si fos un escull, i llepa-va amb candidesa la pedra mil·lenària. No vaig dir res. Em

vaig asseure en un dels bancs que hi ha al costat de santa Cecília i em vaig deixar arrossegar per aquell cúmulo de notes que vibraven dins meu, i així m'hi vaig estar fins que el mossèn va acabar de tocar. Em vaig aixecar sense fer soroll i em vaig posar al costat de la santa, i la vaig veure trista i amb els ulls apagats, voltada de flors seques i de ciris gastats. Va ser llavors quan vaig sentir alguna cosa dins meu que creixia i que em deia que no volia fer res més que tenir cura de l'església i de guar-nir-la perquè sempre fes olor de flors i els sants tinguessin una mirada riallera.

S'ha girat molt d'aire de cop i he tancat la porta perquè el vent no em deixa escombrar. Les previsions meteorològiques per a aquesta setmana no són gaire bones i les tempestes han de ser la tònica general de les properes hores. Quan acabi d'escombrar recolliré els testos que he tret al pati per regar i per netejar la pols de les filles.

És curiós que m'agradin tant, perquè a casa mai no hi hagué gaire afició per les flors. Vivíem en un pis petit i teníem un tros de balcó ple de trastam i de coses inútils. De petita hi havia uns geranis que a l'estiu feien una flor molt oberta i de colors molt vius. Jo m'encarregava de regar-los i de remoure'ls la terra, i m'amorosia la visió de les tiges verdes i tendres, però la mare feia veure que no s'hi fixava perquè sempre anava atrafegada amb la feina de casa, i, així, de mica en mica, els geranis me'ls vaig fer meus i quan els regava els parlava i era com si els abraçés, i aquell contacte amb la naturalesa no va permetre que gairebé ningú els toqués. Un estiu, però, vaig anar uns dies a la platja amb els oncles, i els geranis es van morir perquè ningú no els va regar, i aleshores el balcó es va convertir en un desert de ciment i de pols que entrava del carrer, i els ocells que venien a casa a refugiar-se de la calor, atrets per l'esclat de colors, van deixar de venir i el balcó esdevingué per sempre més un lloc trist.

Des de fa uns dies que als altars hi ha molts llessamins. Quan entres dins t'arriba una glopada d'aire fresc, i a les capelles hi trobo petits rams d'aquesta flor, que poso en gerros als peus de les

imatges. Quan acabo la feina em miro l'església des de l'entrada i penso que és el lloc on em sento més segura i satisfeta.

Però, en realitat, si estic contenta és perquè ahir el vaig tornar a veure. Era a l'entrada de la sagristia, al costat de les icones i els exvots de cera. Mentre netejava i posava flors el vaig mirar de reüll i el vaig veure deixar un pom de llessamins. El vaig reconèixer de seguida perquè és el mateix home que des de fa dos mesos s'asseu al mateix banc, vestit amb la mateixa roba. No sé qui és. No parla mai. És una mica coix i s'ajuda d'un bastó per caminar que dóna uns cops secs a terra que ressonen per tota la nau sagrada. Jo m'assec al darrer banc, en aquell mateix en què vaig trobar la santa el primer dia que vaig parlar amb mossèn Feliu i des d'allà segueixo el fil dels seus pensaments, que s'enreden entre els cabells una mica blancs i que el fan viure amb actitud absent.

L'olor dels llessamins creix com una vida al ventre. En el refugi del silenci miro les imatges buides que hi ha als vitralls, com si la llum que hi ha dins de cadascuna fos incapaç de traspasar avui el llindar de la fe.

Quan acabo d'escombrar endreço els estris a la sagristia i abans de marxar m'agenollo i tanco els ulls per pregar,

i sento que algú em frega els cabells amb una carícia, i de seguida noto un pessigolleig agradable a l'esquena. No penso en res, intento no fer-ho, i les oracions es perden i em fugen, i enmig d'aquesta deixadesa sento un fil de satisfacció que em travessa per dins com una daga: «Que la pau sigui amb tu», i llavors em giro i el veig dempeus al meu darrera, i tot em queda lluny i noto que em somriu i em dóna la mà, una mà forta i treballada que té el mateix color del rovell. S'asseu al meu costat per donar-me la pau, aquesta pau que em manca i que només trobo quan sóc aquí dins, i els ulls s'entelen d'una boira espessa que no puc desfer. Ho miro tot, sense detenir-me enlloc, sentint que els ulls es passen amunt i avall, sense descans, i per un instant penso que no sé a quin lloc pertanyo, que som potser a la mateixa banda i no ens sabem trobar.

Tot i el mal temps l'església s'ha omplert de gom a gom poc després de començar els oficis. Des de dins sento caure la pluja amb un clapoteig sec sobre la llosa mil·lenària. Penso en els ànecs que viuen a l'estany del claustre i que es deuran aixoplugar sota cobert, i que si ara sortís de ben segur que no en trobaria cap. Aquí dins sento la pluja que m'arriba barrejada amb els cants imaginaris dels frares, i el cap em dóna voltes i més voltes i a dins, les veus ofegades dels monjos creixen en un esclat harmoniós de notes acumulades que conviuen al voltant d'un pati gris, i em deixo dur arrossegada mandrosament per un munt de pensaments que prenen direccions oposades. Llavors, miro enrera i els ulls el busquen per tot el recinte fins que es cansen de resseguir inútilment el traç d'una vida aliena. En el meu pensament ja no hi ha lloc per a la pregària i em sento avergonyida perquè les meves creences ja no les sento tan fortes com abans. Cada vega-

---

Anònim solitari

da que intento pregar sento la proximitat d'un tacte calent a la pell i una fesomia que viu al mirall del meu cervell, i llavors tinc ganes de cridar però la veu no em surt i em mossego la llengua, buida de forces, i quan m'adono que ja no hi és tinc una buidor molt gran a dins; un dolor que no em deixa viure i amb les mans em tapo la cara perquè vull plorar en soledat.

Els trons m'espanten des que era molt petita. De la infantesa tinc més aviat pocs records i aquests són molt foscos i vagues però, dels trons, me'n recordo bé, perquè els dies de tempesta m'amagava sota el llit dels meus pares per no sentir-los i per no veure la resplendor dels llamps que encenien les parets de l'habitació, i allà sota comptava les hores que faltaven perquè es fes de dia, i aquell espai es convertí en un refugi durant les nits de tempesta, i vaig descobrir que m'agradaria passar en un lloc com aquell tots els meus dies perquè ser allà, amagada dels trons, era com sentir-se protegit per una cuirassa, com aquí, envoltada de pedres que veuen cada dia la fe de tanta gent. Aquí dins ningú no et pot fer cap mal per més que lampegui.

Algú ha obert una mica la porta i l'ha tancada de cop, i el cor de seguida m'ha fet un salt, i he notat un batec fort, tan fort que m'he espantat i he tossit una mica per treure'm tanta tensió acumulada.

Els de Protecció Civil ens han vingut a veure i han donat senyal d'alarma. Ens han dit que ningú no surtí si no és del tot imprescindible, i de sobte els murs s'esquitxen de veus, de converses i paraules que ressonen lluny i que inviten al desconcert i a la incògnita de saber què passarà durant les properes hores.

Fa més de sis hores que som aquí dins i al carrer gairebé ja és fosc. Els de Protecció Civil ens han portat mantes, sacs i menjar, que hem distribuït entre tots per passar la nit.

Les campanes toquen les hores però el so queda arreberat pel fort impacte de la pluja. Es senten ambulàncies que es perden pel forat de la nit. Mossèn Feliu ens tranquil·litza, però la por ens arriba amb cara i ulls i no la sabem empenyar dels nostres dominis. Hi ha gent que vol passar la nit a la sagristia i ha portat sacs, però jo m'he posat al costat de santa Cecília perquè és l'únic lloc on em sento acollida. Li demano que protegeixi aquell anònim solitari que guarneix l'església amb llessamins, i serro tant els llavis que m'hi faig sang.

Des de dins sento els miols d'un gat blanc i negre que he vist moltes vegades al jardí del claustre; tot i els crits de la gent i de les veus perdudes m'he de tancar les orelles per no sentir-lo cridar, però tot i això, el crit se'm fa insuportable.

Amb tanta gent a dins no puc veure ningú conegut. Tothom corre esverat, com si de mica en mica la vida s'anés apagant com una flama. «Que la pau sigui amb tu», i les paraules se'm claven ben endins i intento de trobar-les pels murs infranquejables.

El pobre gat no para de miolar i la seva desesperació se'm fica a dins. Em tapo fort les orelles i fent un esforç m'uneixo a les veus femenines que han encetat un cant, i tanco els ulls i en les tenebres veig la seva figura. Allargo els braços per agafar-li les mans i llavors noto la seva presència que es desfà com el glaç, sense poder tan sols retenir un petit alè d'esperança per retrobar-lo de nou. De sobte veig molta gent, cares que s'allarguen i es transformen, que van amunt i avall, sentint el repicar sec de les sabates a la llosa antiga. Obro la porta i m'endins per una cortina d'aigua blanca i espessa que no deixa veure res. Avanço lentament sota la pluja i cada vegada em costa més perquè les sabates se m'omplen d'aigua i noto un pes desagradable que no em deixa caminar. Em sento perduda en aquest pati que he tre-

W.A. 03.

pitjat tantes vegades, vivint el seu passat, travessant els blaus d'un cel sempre refulgent. Imagino que travesso les portes que em duren a la mort i que em permetran de veure la llum blanca que es troba al final d'un túnel llarg, perquè hi ha gent que ho ha confirmat, que diuen haver-lo vist en una regressió i que aquesta visió els ha dut a les portes de la mort. M'aturo i deixo que l'aigua em vagi calant i per un moment imagino que sóc a punt de veure la llum blanca i espero i espero, aturada en algun angle del claustre i em quedo així durant uns minuts, amb la sensació que travesso els murs. Em miro les mans i em toco la cara i els cabells, i no em reconec; hi ha una altra dona que viu en mi, amb els meus pensaments i sensacions, però camino i camino sense sabates, sentint la roba arrapar-se a una pell plena d'esgarri-fances fins que puc entrellucar el banc que hi ha al costat del pou. M'aturo i m'ajupo perquè veig el gatet petit blanc i negre, de pocs mesos, i amb el pèl cruixent. Té tanta por que es deixa agafar bé, i quan el tinc als braços l'estrenyo fort per treure-li l'aigua i el fred.

A dins m'han donat roba seca i les dones m'han donat un tassó de llet calenta. No sé perquè em fan tantes preguntes. Volen saber què m'ha impulsat a sortir d'aquella manera i jo, amb el gatonet als braços, els he mirat i els he dit que no el podia deixar sol, i quan ho he dit els ulls se m'han omplert de llàgrimes i l'he abraçat tan fort que gairebé l'escanyo.

Sento crits al carrer, veus que s'escampen i es perden i s'anul·len; veus que passen i que ja no hi són, que perduren a la ment i s'hi arrapen per no desaparèixer. S'ha fet el silenci i el mossèn ens convida a pregar per combatre la por que tots tenim a dins.

..... Anònim solitari

El gat s'ha posat a la butxaca de l'abric. No m'he acabat la llet perquè he volgut que fos per a ell, i mentre la prenia pensava en aquell home de mans rovellades i fortes i m'he demanat si li agradaria tenir el gatonet calent amb ell. L'agafo i el porto al costat de la santa i el deixo a l'altar, al costat de les flors i les espelmes, i n'encenc un parell més però quan la miro la veig trista i els llessamins s'han tornat de cop molt lletjos.

A fora es senten sirenes que van amunt i avall, i a través de la vidriera de la porta principal es veu el reflex dels llums que es perden al cap d'una estona. Penso en casa meua, en la roba que he deixat estesa i en les finestres que eren obertes quan me n'he anat, penso en la llibertat que tenia fa un moment; penso que potser no sortiré d'aquí i hauré de viure amb la pena de recordar ombres vagues.

El cos de protecció ha dut un home embolicat amb un munt de mantes i l'han portat a la sagristia. És un home vell. L'han trobat a prop del parc, estirat en un banc amb la camisa oberta i els pantalons descordats. Diuen que està pertorbat i que no té família. Viu sol en un racó de món. L'home riu d'una manera escandalosa. Em fixo en la boca i descobreixo que té moltes dents d'or i em mira d'una manera grollera.

Des de l'entrada el sento riure i riure i crida perquè el deixin marxar, però els homes fan força per dominar-lo, i amb prou feina ho aconsegueixen.

Algú obre la porta. És un noi jove del cos de Protecció. Ha baixat del cotxe, amb el llum d'emergència connectat, i ha entrat a l'església amb una americana xopa i trencada. Quan m'hi acosto em fixo que està tan mullada que s'ha podrit, com si fes anys que era perduda en algun lloc de la ciutat. Em diuen que l'han trobada a l'entrada del parc, al costat d'una font, i és plena de fang i de brutícia i l'han recollit quan han trobat el vell. L'agafo i regiro les butxaques, que són buides, perquè em resulta una peça familiar. Em precipito, el cor se m'accelera i les mans no em responen perquè no he aconseguit refer-me de la por contra la qual hem de lluitar, però quan poso la mà a l'infern de l'americana intueixo que alguna cosa ha canviat i torno a mirar el banc on s'asseia aquell home solitari, aquell anònim que omplia l'església de llessamins i que amb les mans rovellades em desitjava pau.

Quan trobo els llessamins trossets i fets malbé a dins de la butxaca, agafo aire i crido molt fort.